

F 11/96

Enligt 15 § revisorslagen får revisor inte utöva annan verksamhet än revisionsverksamhet om utövandet kan rubba förtroendet till revisorns opartiskhet eller självständighet. Närmare vägledning om vad som skall anses vara förtroenderubbande verksamhet ges inte i lagen eller i dess förarbeten.

Ett grundläggande krav för att revisorn skall kunna fullfölja sina yrkesplikter i enlighet med lag och god sed är att revisorn är oberoende i förhållande till sina revisionsklienter och även i övrigt i förhållande till dem i vars intresse revisionen utförs. Den som anlitar en revisor skall kunna göra det i förvissning om att revisorn inte står i något ekonomiskt beroendeförhållande till någon av klientföretagets intressenter eller har egna affärsintressen som konkurrerar med klientens. En förutsättning för att detta skall vara möjligt är att revisorn i största möjliga utsträckning står fri från ovidkommande affärs- och sidointressen som kan komma i konflikt med ett riktigt fullgörande av revisionsverksamheten. Givetvis måste hänsyn tas till revisorernas berättigade krav att få förvalta sin privata förmögenhet, engagera sig i föreningsverksamhet av olika slag o.s.v. För att revisorsfunktionen och allmänhetens tilltro till revisorerna som en oberoende yrkeskår inte skall urholkas måste emellertid gränserna för vad som inte skall anses vara förtroenderubbande verksamhet sättas tämligen snävt. Generellt gäller vidare att en ordning där revisorn bedriver annan affärsverksamhet än revisionsverksamhet men säger sig vara beredd att lämna revisionsuppdrag i vilka hans oberoende kan komma att ifrågasättas, inte är acceptabel. Förtida avgång medför negativa konsekvenser och avbräck för klienten. Det föreligger också en betydande risk för att avsägelsen kommer för sent eller inte alls kommer till stånd.

Ni har hos Revisorsnämnden (RN) ansökt om förhandsbesked huruvida innehav av aktier i ett förmögenhetsförvaltande bolag är förenligt med Er yrkesutövning som revisor. Ni planerar att tillsammans med Era föräldrar och Er bror bilda alternativt förvärva ett befintligt aktiebolag. Ni skall äga en fjärdedel vardera av bolaget. Er far skall vara styrelseledamot och Er mor skall vara styrelsesuppleant. Ert eget engagemang skall inskränka sig till ägandet. Bolagets verksamhet skall i huvudsak bestå av handel och förvaltning av värdepapper (aktier och andra aktierelaterade värdepapper). Om tillfällen dyker upp till förvärv av hyresfastigheter som genererar en positiv och säker avkastning kan det bli aktuellt med sådana förvärv. Avsikten med bolaget är att med låg risk långsiktigt erhålla en trygg avkastning på familjens kapital.

RN meddelar följande besked.

Den verksamhet som skall bedrivas i familjebolaget har ännu inte kommit igång och Ni har därför inte kunnat lämna några närmare uppgifter om vilka aktier och vilka eventuella fastigheter bolaget kommer att förvärva. I avsaknad av mer preciserade uppgifter är det inte möjligt för RN att bedöma om verksamheten kan komma att rubba förtroendet till Er opartiskhet eller självständighet som revisor. Vissa generella riktlinjer kan dock anges inom vilka verksamheten bör bedrivas för att förtroenderubbande konsekvenser skall undvikas.

Ett delägarskap som omfattar en fjärdedel av aktierna i ett bolag med fyra lika stora ägarandelar kan, även om Ni inte är engagerad i bolagets ledning, inte anses vara passivt. För att aktieinnehavet ändå skall gå att förena med yrkesutövning som oberoende revisor krävs viss försiktighet vid val av investeringsobjekt.

Innehav av aktier eller aktierelaterade värdepapper är i sig möjligt att förena med yrkesutövning som revisor. Detta gäller under förutsättning att innehavet inte avser aktier i

klientföretag eller i företag som till inte oväsentlig del ägs av betydande aktieägare i klientföretag eller i företag med inte obetydliga affärsrelationer med klientföretag. Vidare gäller att innehavet av aktier inte får vara så omfattande att det ger ett reellt inflytande över det berörda bolaget. Detta innebär att stor försiktighet bör iaktas vid placeringar i fåmansbolag eftersom redan ett inte alltför obetydligt innehav kan ge ett faktiskt inflytande.

Även innehav och förvaltning av fastigheter är i sig möjligt att förena med yrkesutövning som revisor. Härvidlag bör uppmärksammas att revisorns oberoende kan ifrågasättas om han har ekonomiska mellanhavanden med klient genom uthyrning av lokal eller bostad. Uthyrningen av lokaler för affärsrörelse kan även i vissa fall sätta revisorns oberoende i fara utan att något uppdragsförhållande föreligger mellan affärsrörelsen och revisorn t.ex. på grund av att revisorn har klienter inom samma bransch eller näringskedja. Detta gör att fastigheter med affärslokaler normalt är mindre lämpliga investeringsobjekt än bostadsfastigheter.

Det bör poängteras att det åligger Er som revisor att själv ta ansvar för att Ni inte deltar i en verksamhet som innebär att förtroendet för Er opartiskhet eller självständighet som revisor kan rubbas. Om Ni inför en viss investering känner Er tveksam beträffande oberoendenaspekterna bör Ni återkomma med ansökan om förhandsbesked beträffande den investeringen. RN vill också göra Er uppmärksam på Er skyldighet att i yrkesutövningen iaktta de allmänna jävsbestämmelserna i 14 § revisorslagen.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Siv Björs, Anne-Charlotte Eggwertz, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Eva-Britt Nordhall, Per Thorell, Lars Wenne och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell samt avdelningsdirektören Carina Bergman Marcus, föredragande.